

سرشناسه: پرویزی، سیاوش، ۱۳۶۱-
 عنوان و نام پدیدآور: جامعه ایده آل از منظر قرآن با تأکید بر سوره «اسراء» / نگارنده سیاوش پرویزی.
 مشخصات نشر: قم: عصر جوان، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری: ۱۹۲ ص:؛ ۲۱×۱۴ س.م.
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۸۳ - ۱۹۲.
 موضوع: قرآن و اجتماع
 موضوع: *Qur'an and social problems
 موضوع: تفاسیر (سوره اسراء)
 موضوع: اجتماع -- جنبه های قرآنی
 موضوع: Communities -- Qur'anic teaching
 رده بندی کنگره: ۱۰۳/۴BP
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۹
 شماره کتابشناسی ملی: ۶۲۴۱۶۸۴

شناسنامه

عنوان: ----- جامعه‌ی ایده آل از منظر قرآن
 با تأکید بر سوره «اسراء»
 مؤلف: ----- سیاوش پرویزی
 ناشر: ----- عصر جوان
 تیراز: ----- ۵۰۰ جلد
 نوبت چاپ: ----- اول
 تاریخ چاپ: ----- تابستان ۹۹
 شابک: ----- ۹۷۸-۶۲۲-۲۵۳-۰۹۸-۳
 قیمت: ----- ۳۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش:

[قم، پاساژ قدس، طبقه آخر، پلاک ۱۶۷]
 [تلفن: ۰۳۷-۳۷۷۳۰۰۰۲۵ - ۰۲۵ همراه: ۰۹۱۲۵۵۲۸۴۸۰]

تقدیم نامہ

حمد و سپاس خداوند تعالیٰ را بہ عددی کہ علم او
احاطہ دارد و سلام و صلوات بی نہایت بر اشرف
مخلوقات علیہ السلام و خاندان پاک او علیہم السلام

این اثر قرآنی را تقدیم می‌کنم بہ ساحت مقدس پیام آور
بزرگ عزت و کرامت انسان و جامعہ، حضرت محمد
مصطفیٰ و عترت پاک و مطہرش بہ ویشہ مولای
مقربان همان کہ پس از آن حضرت بہترین نسخہ و
عملکرد را برای ارتقای جامعہ بہ جهانیان نشان داد.
- آخرین منجی و عدالت گستر جهان کہ ہمگان
انتظار آن مدینہی فاضلہ و جامعہ ایدہ آل مہدوی را
می‌کشند.

- والدین گرامی ام کہ ہموارہ مرا از دعای خیر خود
بہرہ مند ساختہ و ہمسر گرامی ام کہ در انجام تحقیق
با صبر خودشان مرا یاری کردند.

- تمام کسانی کہ مرا از تجربہ علم و معرفت خویش
بہرہ مند ساختند.

سپاس نامه

حمد و ثنای بی حد و حساب بر معبودی که نه طاعت
فرمانبران مزید کبریا بی‌اش گردد و نه عصیان سرکشان
موجب نقص در خدایی‌اش
حق شناسی و سپاس گویی از خصلت‌های بهشتیان است که
هنگام گام نهادن در آن، این گونه سپاس خدای والا
را زمرمه می‌کنند

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا...»^۱

بر پایه‌ی فرموده‌ی ارجمند رضوی

«مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمُنْعِمَ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ»^۲
بر خود لازم می‌دانم که در آغاز از همه‌ی کسانی که مرا در
تدوین این پژوهش یاری کردند، صمیمانه قدردانی کنم به
ویژه از استاد بزرگوار راهنما عبدالله حاجی علی لالانی و
استاد محترم مشاور محمد جواد نوروزی ضمن آرزوی
موفقیت و سلامتی برای آن عزیزان، دوام و مزید توفیق آن
بزرگواران را نیز از خدای منان مسئلت دارم، امیدوارم که
خدای سبحان زحمات آن عزیزان را در درگاه خویش قبول و
به آنان اجر و پاداش جنریل عنایت فرماید.

فهرست مطالب

۱۳	چکیده
۱۵	مقدمه
۱۷	فصل اول: مفاهیم
۱۹	۱- مفهوم جامعه
۲۲	۲- واژگان هم معنا یا واژه «جامعه»
۲۲	ا. قوم
۲۳	ب. ناس
۲۳	ج. امت
۲۴	د- قریه
۲۴	ه- أناس
۲۵	۳. ایده آل
۲۶	۴. معرفی اجمالی سوره اسراء
۲۶	ا. اسراء در لغت
۲۷	ب. اسراء در اصطلاح
۲۸	وجه تسمیه

۲۸	..... محتوای سوره
۳۱	..... فصل دوم: جامعه ایده‌آل در بُعد اعتقاد
۳۴	..... گفتار یکم: بایدهای اعتقادی
۳۵	..... (۱) توحید باوری
۴۲	..... (۲) نبوت باوری
۴۶	..... (۳) معاد باوری
۵۴	..... گفتار دوم: نبایدهای اعتقادی
۵۴	..... (۱) شرک باوری
۶۱	..... (۲) نبوت‌انکاری
۶۷	..... (۳) معاد انکاری
۷۳	..... فصل سوم: جامعه ایده‌آل در بُعد اخلاق
۷۶	..... گفتار یکم: بایدهای اخلاقی
۷۶	..... (۱) قناعت
۸۱	..... (۲) صبر
۸۶	..... (۳) تواضع و فروتنی
۹۰	..... (۴) احسان به دیگران
۹۵	..... (۵) صداقت
۱۰۰	..... گفتار دوم: نبایدهای اخلاقی
۱۰۰	..... (۱) حسادت
۱۰۵	..... (۲) بخل
۱۱۰	..... (۳) تکبر
۱۱۶	..... (۴) استهزاء و مسخره کردن

فصل چهارم: جامعه ایده‌آل در بعد عمل ۱۲۳

گفتار یکم: باید‌های عملی ۱۲۵

(۱) ولایت‌پذیری ۱۲۵

(۲) اقامه نماز ۱۳۲

(۳) امر به معروف و نهی از منکر ۱۳۹

(۴) انفاق ۱۴۷

گفتار دوم: نباید‌های عملی ۱۵۶

(۱) ظلم ۱۵۶

(۲) شهوت‌پرستی ۱۶۵

(۳) اسراف و تئذیر ۱۷۱

خلاصه و نتیجه‌گیری ۱۸۱

منابع و مأخذ ۱۸۳

آ. کتاب‌ها ۱۸۳

ب. نرم افزار ۱۹۲

ج. سایت‌ها ۱۹۲

www.ketab.ir

متن تقریظ حجه الاسلام والمسلمین عبدالله حاجی علی لالانی^۱

باسمه تعالی

فطرت انسان طالب کمال و بلکه خواهان کمال مطلق است و انسان هرآنچه که کمال تلقی کند را طلب می کند. در حوزه زندگی جمعی نیز همواره یک جامعه برجسته و ایده آل که واجد همه خوبی ها و در تراز انسان که اشرف مخلوقات است را، طلب می کند.

این خواست فطری در مکاتب بشری مورد توجه قرار گرفته و پیشنهادات گوناگونی بر اساس مبانی و مفروضات آمیخته به جهل و نادانی و از دریچه تاریک دنیوی و مادی و یا نگاه ناقص و ناتمام به عالم معنا ارائه شده است.

انبیاء الهی نیز که برای شکوفایی فطرت انسان مبعوث شده اند، از منبع وحی الهی آن جامعه آرمانی و ایده آل که هم کمال مطلوب انسان و هم زمینه ساز رساندن انسان به کمال لایق است را آورده اند.

قرآن کریم که مهیمن بر همه کتب آسمانی است نیز، به این مسأله در سطحی عالی تر و راقی تر پرداخته و مؤمنان را ترغیب به تشکیل چنین جامعه ای در حد امکان نموده و آینده بشریت را به کامل ترین جامعه ایده آل بشارت داده، که توسط خاتم الاوصیاء، حضرت بقیه الله الاعظم تشکیل خواهد شد، و آرزوی همه انبیاء و اولیای الهی در حد کمال تحقق خواهد یافت.

اثر موجود که توسط فاضل گرامی جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای سیاوش پرویزی نوشته شده گامی در راستای معرفی و ویژگی های چنین جامعه ایده

---

۱. عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه؛ استاد مرکز تخصصی تفسیر و علوم قرآن حوزه علمیه قم.

آلی از منظر قرآن است که مؤمنان همواره مکلف به تحقق آن بوده اند و به طور نسبی در بعض مراحل تاریخ به تشکیل آن دست یازیده اند در انقلاب عظیم اسلامی با حاکمیت ولایت فقیه و جان فشانی مومنان به جلوه‌هایی از آن جامعه مطلوب رسیده ایم و انشاءالله نظام اسلامی به آن جامعه مطلوب نهایی جهانی با ظهور مصلح کل منتهی خواهد شد.

اللهم انا نرغب اليك في دولة كريمه ...

عبد الله حاجی علی لالانی

www.Ketab.ir

چکیده

قرآن کریم برای هدایت بشریت علاوه بر نگاه به فرد، به جامعه نیز نگریده است و راه کارهای فراوانی برای اصلاح فرد و جامعه و حرکت به سمت کمال مطلوب ارائه داده است که با نگاهی دقیق در می یابیم که در سرتاسر آیات الهی به بیان راهکارها و شاخصه های جامعه ایده آل و چگونگی رسیدن به این جامعه پرداخته شده و به هدف جلوگیری از معضلات اجتماعی که روز به روز در جامعه گسترش می یابد به دنبال بیان راهکارهای برون رفت از این معضلات به این تحقیق به روش کتابخانه ای و نرم افزاری پرداخته و با توجه به اینکه دین اسلام متضمن هدایت بشر است برای رساندن افراد و جوامع به این سعادت، برنامه منسجمی را در بر دارد که از طرف خدای متعالی به وسیله انبیاء و اوصیاء (ع) به بشر رسانده شده است. این برنامه در سه بخش اعتقادات، اخلاق و رفتار تنظیم شده که در حوزهی اعتقادات در قرآن کریم باورهای صحیح جایگاه ویژه ای دارد و موجب رشد و ترقی جامعه می شود مانند توحید باوری و معاد باوری و از طرفی باورهای غلط مانند شرک و معاد انکاری نقش مخربی را متوجه جامعه می کند همچنین در بعد اخلاق آنچه که موجب رشد و تعالی جامعه می شود گسترش فضایل اخلاقی در جامعه است مانند تواضع، قناعت و صداقت و در نقطه مقابل آنچه موجبات سقوط جوامع را فراهم می آورد گسترش رذایل اخلاقی در جامعه است مانند حسادت، تکبر و استهزاء همچنین در بعد رفتار نیز به آن دسته از اموری

که می‌تواند در سلامت جامعه نقش ایفا کند و یا اموری که می‌تواند سلامت جامعه را بر هم زند پرداخته ایم که البته در تمام این موارد تمرکز بر سوره مبارکه اسراء داریم، زیرا که این سوره مشتمل بر مجموع مباحث اعتقادی، اخلاقی و رفتاری است. امید آن که تدوین‌کننده توانسته باشد قدم ناچیز و مختصری در معرفی جامعه ایده آل و الگو قرار دادن آن برای افراد و جوامع برداشته باشد.

www.Ketab.ir

مقدمه

انسان موجودی اجتماعی است که نوعاً به صورت اجتماعی زیسته است و این حقیقت از تاریخ و آثار باستانی به جا مانده از قرون و عصرهای پیشین به خوبی روشن می‌شود که انسان به صورت دسته جمعی زندگی می‌کرده و با توجه به نحوه‌ی ساختار روحی و روانی انسان برخی را بر آن داشت که در سخنانی مبالغه آمیز، اجتماعی بودن را، جوهر وجود آدمی بدانند که البته نمی‌توان اجتماعی بودن را جز با توجهاتی تکلف آمیز، جوهر وجود آدمی دانست ولی می‌توان آن را تأکیدی مبالغه آمیز بر جایگاه، اهمیت و چه بسا اصالت زندگی اجتماعی دانست زیرا خداوند انسان‌ها را از نظر استعداد و امکانات جسمی، روحی و عقلی و عاطفی، مختلف و متفاوت آفریده است و به این وسیله همه را بالطبع نیازمند به هم و مایل به پیوستن به هم قرار داده و به این وسیله زمینه‌ی زندگی به هم پیوسته‌ی اجتماعی را فراهم کرده است. از این روزندگی اجتماعی انسان، امری طبیعی است و از طرفی دین اسلام خود را آیینی اجتماعی معرفی کرده و بنیان خود را بر اجتماع نهاده است؛ به گونه‌ای که هیچ بخشی از زندگی بشر را نمی‌توان یافت که در آن، موضوع زیست اجتماعی وی لحاظ نشده باشد اعم از مسائل اعتقادی که بخشی از مجموعه‌ی دین اسلام است، همینطور مسائل اخلاقی که از اهمیت فوق العاده‌ای در روابط اجتماعی برخوردار است و همچنین مسائل رفتاری و عملی در جامعه ایده آل که هر کدام یک سهم بسزایی در ارتقاء و رشد جامعه به سمت و سوی کمال دارند. بنابراین به سراغ قرآن رفته و با استقراء آیات مختلف و با تکیه بر سوره مبارکه اسراء به ویژگی‌های جامعه ایده آل و مطلوب در سه بعد اعتقاد، اخلاق و رفتار می‌پردازیم.